

Commissie
van Toezicht
Mechelen

JAARVERSLAG 2023
COMMISSIE VAN TOEZICHT
BIJ DE GEVANGENIS TE MECHELEN

Inhoud

1.	De Commissie van Toezicht	1
1.1.	Samenstelling.....	1
1.2.	Werking.....	1
a.	Algemene inleiding over de gevangenis van Mechelen	1
b.	Werking van de CvT en KC in het algemeen	2
c.	Samenwerking met derden.....	3
1.3.	Behandeling van verzoeken van gedetineerden.....	4
2.	De penitentiaire inrichting.....	4
2.1.	Toename van de overbevolking, niet in golven maar bestendig.....	4
2.2.	Onhoudbaar personeelstekort en personeelskader niet aangepast aan de overbevolking.....	5
2.3.	Meer aandacht voor de precare psychische toestand van gedetineerden...6	6
3.	Het toezicht.....	7
3.1.	Belangrijkste thema's die werden opgemerkt door de CvT's.....	7
a.	De infrastructuur van deze oude gevangenis is geheel verouderd en faciliteert het overgooien van drugs	7
b.	Gedetineerden met psychose of andere psychiatrische aandoening	8
c.	Werk	8
d.	Onderwijsaanbod	8
e.	Gezondheid	8
f.	Overbevolking en personeelstekort	9
3.2.	Transversaal thema van het jaar 2023: staking en minimale dienstverlening9	9
4.	Het beklagrecht	10
4.1.	Aantal dossiers.....	10
4.2.	Aard van de dossiers.....	10
4.3.	Kwalitatieve analyse	10
a.	Klachten versus bemiddeling.....	10
b.	Toegankelijkheid van de procedure	10
c.	Doorloopsnelheid	10

d.	Samenwerking met de ctrg-juristes:.....	11
e.	Camerabeelden	11
5.	De drie belangrijkste besluiten en aanbevelingen van de CvT voor het jaar 2023 12	
6.	Belangrijkste uitdagingen van de CvT en belangrijkste werkdomeinen voor het jaar 2024	12

1. De Commissie van Toezicht

1.1. Samenstelling

CELEN Ralf, vrijzinnig humanistisch consultant bij 'deMens.nu'
DE BRUIN Juliana (Juliette), gepensioneerd (voogd/ voogd ad hoc als vrijwilligerswerk)
DE DECKER Charlot, magistrate – **Voorzitster**
DE HERT Stijn, forensisch therapeut
EL BOUBKARI Yasmina, kabinetsmedewerker bij Elke Van den Brandt
GEENS Karl - arts
SCHOENMAKERS Dirk, ere-advocaat, gepensioneerd
SWINNEN Ann, juriste
VAN GORP Martine, medewerkster Liers Cultuurcentrum
VANDENEYNDE Raf, griffier – **Secretaris**
VERMEULEN Roger, gepensioneerd
WUYTS Mark, magistraat – **Vicevoorzitter**

Klachtencommissie

SCHOENMAKERS Dirk
SWINNEN Ann
WUYTS Mark – **Voorzitter**

Dr. Luc Knops werd als arts vervangen door dr. Geens, die aangesteld werd door de Raad op 16 maart 2023.

Het ontslag van Yana Demeyere werd genoteerd op de vergadering van de Raad van 21 december 2023.

1.2. Werking

a. Algemene inleiding over de gevangenis van Mechelen

Sinds 1874 doet de gevangenis van Mechelen dienst als arresthuis met een gesloten regime dat eigenlijk maar voorzien is voor 84 personen. Er verblijven ook enkele gedetineerden met middellange straffen. Het regime is er één van beperkte gemeenschap. Dit geldt voor vleugel A en vleugel B.

In vleugel C zitten 10 gedetineerden die (doorgaans) overdag in de gevangenis werken. Zij krijgen een aangepast regime waarbij overdag hun celdeur openblijft. Zij beschikken over een gemeenschappelijke ruimte waar zij samen kunnen eten, ontspannen, en zij beschikken over een gezamenlijke keuken en 2 douches.

Het toezicht van de Commissie van Toezicht (hierna ook CvT) strekt zich niet uit tot het transitiehuis dat sedert september 2019 is geopend en zich bevindt op een andere locatie te Mechelen.

b. Werking van de CvT en KC in het algemeen

b.1. Maandvergaderingen van de CvT

De CvT vergadert in principe de eerste dinsdag van elke maand, na toezending van een dagorde door de secretaris aan de leden. Vaste punten op de agenda zijn 'nieuws uit de klachtencommissie' en 'verslag van de maandcommissaris', alsook 'belangrijke data'. Doorgaans zijn er ook enkele varia-punten, bijv. voortkomende uit een item dat belicht wordt in de nieuwsbrief van de CTRG.

De vergaderingen geschieden steeds fysiek in de voormalige ambtswoning van de directeur. De opkomst van de leden is steeds redelijk hoog.

Punten die besproken worden en die een individuele gedetineerde betreffen, worden doorgaans verder behandeld door de (opvolgende) maandcommissaris indien nodig.

Punten die besproken worden die een eerder algemene teneur hebben, worden ofwel verder behandeld door de maandcommissaris ofwel door de voorzitter.

Daags na de vergadering stuurt de secretaris het verslag door aan de leden en plaatst dit op de Sharepoint.

b.2. De maandcommissaris

Het streefdoel is dat een maandcommissaris tweemaal per week de gevangenis bezoekt. De maandcommissaris bezorgt de eventuele klachten die bestemd zijn voor de klachtencommissie snel en efficiënt via een e-mail aan klachten@ctrg-klachten.be, en ook aan de dienstdoende voorzitter van de KC (bijv. via Whats App of mail).

Indien de klacht van medische aard is, adieert de maandcommissaris het geneesheer-lid van de CvT, die de klacht dan verder opneemt met de behandelende dokter.

Het engagement van de leden is groot. De maandcommissarissen nemen hun taak vol inzet op. Wanneer er bijkomende vragen zijn vanuit de CTRG, dan staan er leden op in onze commissie om aan deze vragen te beantwoorden.

De tijdsinvestering die nodig is binnen de CvT is bij momenten hoog en de administratieve last is zeker ook aanwezig. Het invullen van de sheets vraagt nauwgezetheid en tijd. Alle commissieleden (zonder enige uitzondering) zijn hiermee vertrouwd geworden, hetgeen nogmaals hun engagement in de verf zet.

b.3. De Klachtencommissie (KC)

Voor de zittingen werden twee dinsdagnamiddagen per maand voorbehouden. De mogelijkheid van videoconferentie bleef in principe behouden maar werd in de praktijk niet meer toegepast, gezien de algemene voorkeur voor fysieke vergaderingen.

De KC heeft een maandelijks afwisselende beurtrol voor het waarnemen van het voorzitterschap-alleenzetelend klachtenrechter. Die beslist of hij/zij de zaak alleen neemt dan wel of ze wordt doorverwezen naar de voltallige KC. In dat laatste geval wordt er bij meerderheid beslist of er een hoorzitting komt. Hij/zij beslist ook over een eventuele schorsing van een sanctie of ordemaatregel, meestal na ruggenspraak met de collega's.

c. Samenwerking met derden

Vergaderingen met de gevangenisdirectie gebeuren niet systematisch (d.w.z. geen vaste dagen of weken) maar ad hoc. Dit functioneert bevredigend. De samenwerking met de voltallige directie verliep vlot, ondanks één van de beide onderdirectrices geruime tijd afwezig was en het takenpakket van de directeur en overblijvende directrice dus zwaar waren. Vragen aan de directie worden mondeling of per e-mail gesteld en zeer snel beantwoord. De directie bericht de CvT ook geregeld op eigen initiatief bij tal van aangelegenheden (bv. overgooiproblematiek drugs, aanzegging staking, zelfmoordpoging, agressie-incident...).

Ook de samenwerking met de penitentiaire beambten verloopt doorgaans prima. Vragen tot toegang van de verschillende ruimtes of de vraag om op cel of op strafcel of op de gang met een gedetineerde iets te bespreken, worden snel ingevuld. Ook vragen inzake penitentiaire bevolking, aantal grondslapers, aanwezigheid strafcel, inzage in de boeken, of andere vragen rond concrete gebeurtenissen worden onmiddellijk beantwoord. De goede samenwerking

tussen de CvT en de beambten belet niet dat er wel klachten zijn van gedetineerden inzake de bejegening door (welbepaalde) beambten.

Ook de relatie tot de CTRG verloopt vlot. De communicatie met Silke Dreesen verloopt snel en is zeer goed onderbouwd.

1.3. Behandeling van verzoeken van gedetineerden

De CvT fungeert via de maandcommissaris als doorgeefluik, maar ook als filter voor klachten die gedeponereerd worden in de brievenbus van de CvT. Zij heeft ook aandacht voor de informatie die blijkt uit de registers (inclusief gebruik van de strafcel) of die zij inwint door individuele contacten met gedetineerden en andere actoren van de gevangenis (bijv. directie, bibliotheek, het centrum,...).

De maandcommissaris streeft naar twee bezoeken per week en gelet op het beklagrecht doet deze nood zich nog sterker voelen dan voorheen, met name omdat de klachten zo snel als mogelijk uit de brievenbus gelicht dienen te worden.

Bovenaan de brievenbus van de commissie hangt een lijst waarop we de datum van het laatste bezoek noteren, maar we geven toe dat dit al eens vergeten wordt.

Er werden in 2023 amper bemiddelingen uitgevoerd in opdracht van de KC aangezien de directie doorgaans deze bemiddeling niet openstelt als optie.

2. De penitentiaire inrichting

Een blijvende vaststelling is de **quasi onafgebroken bestending van de reeds eerder ingezette toename van de overbevolking** in de gevangenis (a), met nadelige gevolgen voor het welzijn van de gedetineerden, alsook het **personeelstekort** (b).

Daarnaast willen we in het jaarverslag van 2023 ook bijkomend de aandacht vestigen op de **psychische toestand van gedetineerden** en stellen we ons de vraag of hier bij opname meer aandacht naartoe kan gaan (c).

2.1. Toename van de overbevolking, niet in golven maar bestendig

De theoretische capaciteit van de gevangenis is 84 gedetineerden, de reële bezetting is heel vaak hoger dan 150, en terwijl er in het jaarverslag van het jaar 2021 nog sprake was van *“vele opwaartse golven richting de 140/150 gedetineerden”* en een gedetineerdenaantal van 140 als *“nieuwe normaal”*, moeten we vaststellen dat de constante overbevolking in 2022 verder verslechterde in 2023. Gedurende zes maanden werden de overbevolkingscijfers van 2022 immers overtroffen.

Deze bezettingsgraad, die piekte in februari 2023 tot 186,90 % is onhoudbaar.

Deze overbevolking, bij tijden dus een quasi verdubbeling van de voorziene capaciteit, wordt mogelijk gemaakt via een herinrichting van de cellen.

Op het merendeel van de cellen van 9.9m² werd een stapelbed geplaatst. Vervolgens wordt hier een matras gelegd bij grondslapers. Een mono wordt zo een trio.

Op de cellen van 13.3m², in theorie de triocellen, werd eveneens een bed bijgeplaatst en wordt, eerder uitzonderlijk, een matras bijgeplaatst.

Vleugel C bevat nog mono's (differentiatie in regime) en daarnaast zijn er nog enkele mono's om psychiatrische, kwetsbare (of het volledig tegenovergestelde) mensen op te vangen, omdat Nederland verzoekt bij uitlevering voor detentiegaranties, secreten, quarantaines,

De hoge bezettingsgraad van de gevangenis betekent dat de normen in verband met minimale oppervlakte per gedetineerde absoluut niet gevolgd worden. De sanitaire voorzieningen en het meubilair in een cel zijn ook niet voorzien op deze bezetting. Daarnaast betekent dit een overbelasting van de secundaire diensten (zie ook verder).

Uiteraard worden de rechten van gedetineerden ernstig aangetast hierdoor.

2.2. Onhoudbaar personeelstekort en personeelskader niet aangepast aan de overbevolking

De directie voert een goede leiding maar is anderzijds wel overbevraagd door tal van zaken zodat het voor hen ook moeilijk werken was. De druk op de directie is voldoende hoog omwille van tal van factoren (stakingen, overbevolking, overgooiproblematiek, personeelstekorten,...). Een bijkomend aandachtspunt was dat de permanentie 7/24 de facto bijna verdeeld was over 2 personen, gelet op het uitvallen van één van de beide onderdirectrices in 2023.

Het personeelstekort laat zich in alle geledingen voelen, zodat de situatie tegenover 2021 en 2022 niet noemenswaardig ten goede gewijzigd is. Het personeelskader is

ook niet aangepast aan de alsmaar toenemende overbevolking, die niet meer in golven verloopt maar zich heeft bestendigd. Dit geldt in het bijzonder ook voor administratieve diensten die hun werk bijna zien verdubbelen, en dit moeten roeien met hetzelfde aantal personeel.

Het opmaken van een planning in verlofperiodes, op een wijze dat dit niet al te veel afbreuk doet aan het regime, is een uitdaging.

Een bijkomend aandachtspunt is dat nieuwe aangeworven personeelsleden vaak niet opgeleid zijn. Het opleiden van personeel op de werkvloer vergt ook tijd en vooral dat er ervaren personeel is om de onervaren personeelsleden op te leiden. Wanneer het kader al zeer jong is, is de opleiding op de vloer ook niet evident. Het streven naar een evenwichtig kader, met ervaren en minder ervaren personeel, vormt een aandachtspunt.

Ook de uitvoering van straffen onder drie jaar baren op het terrein nog steeds kopzorgen.

2.3. Meer aandacht voor de precare psychische toestand van gedetineerden

De psychische toestand wordt niet steeds enkel (of niet steeds zozeer) negatief beïnvloed door de detentie zelf, maar is veelal vooraf precair. Het gevangenispersoneel en de directie worden geregeld geconfronteerd met gearresteerden die reeds suïcidaal zijn op het moment van het binnenkomen, dan wel onder invloed van drugs zijn.

Een arresthuis zonder psychiatrische annex is evenwel geen geschikte plaats voor gedetineerden wiens psychische toestand precair te noemen is. Wanneer zulke gedetineerden dan jammer genoeg toch (tijdelijk) in de gevangenis te Mechelen terecht komen (veeleer dan dat bij voorbaat een juiste inschatting gemaakt wordt gevolgd door een plaats in een psychiatrische annex), is het minstens noodzakelijk dat er voldoende mensen en middelen zijn om de precare psychische toestand van gedetineerden te onderzoeken, op te volgen en te schakelen waar nodig. Er is meer nodig dan een psychiater alleen om aan de noden op het terrein tegemoet te komen. Het vergt immers veel van de personeelsleden, buiten het feit dat de detentieomstandigheden voor zulke gedetineerden ook zwaar zijn (en grote detentieschade veroorzaken).

Hoewel we hiervan geen cijfers bijhouden, vermoeden we wel dat er in 2023 een toename was van het aantal zelfmoordpogingen. We werden hiervan telkenmale

geïnformeerd door de directie en we stelden ook vast dat het personeel steeds snel en adequaat kon reageren.

3. Het toezicht

3.1. Belangrijkste thema's die werden opgemerkt door de CvT's

We hernemen hier integraal de inhoud van het jaarverslag van 2022 en stellen vast dat dit geheel actueel is gebleven in 2023. De werken aan de douches zijn wel beëindigd:

“

a. De infrastructuur van deze oude gevangenis is geheel verouderd en faciliteert het overgooien van drugs

De infrastructuur is en blijft, algemeen beschouwd, geheel verouderd, net zoals dat uiteraard ook reeds het geval was in 2021. Wat de gedetineerden vooral treft zijn de aftandse cellen, die daarenboven ook nog eens overbevolkt zijn. Deze cellen zijn niet meer van deze tijd en daarenboven veel te klein, en alleszins niet conform het Koninklijk Besluit. Het gezamenlijk gebruik van de toilet door de (vele) gedetineerden op cel en die niet/weinig afgescheiden is, is mensonterend.

De douches op de gang zijn verouderd en beschimmeld. De reeds jaren geplande werken aan de douches werden in november 2022 eindelijk opgestart. Een container met douches werd alvast geplaatst zodat deze gebruikt kunnen worden tijdens de effectieve werken aan de douches.

Naast de projecten voor nieuwe gevangenissen en detentiehuizen is het aangewezen om een degelijk goedgekeurd onderhoudsprogramma uit te werken voor de verschillende “historische” gevangenissen.

Eveneens hebben wij getracht om in 2022 de overgooiproblematiek aan te kaarten. De overgooiproblematiek zorgt voor bijzonder veel onrust op en na de wandeling, los van het concrete gevaar van een overgooiende steen voor eenieder die op de wandeling aanwezig is. Er zijn gedetineerden die ervoor kiezen om niet naar de wandeling te gaan, hetgeen een aanslag inhoudt op hun rechten. Ook leidt de overgooiproblematiek tot vele, tuchtmaatregelen. Ook dit stond op dezelfde wijze vermeld in ons verslag van 2020 en 2021 dat wij op dit punt enkel kunnen kopiëren. De vaststelling is en blijft dat de overgooiproblematiek een gezond gevangensklimaat geen kans op slagen geeft.

We willen in dit jaarverslag wel graag extra benadrukken dat het de zwakke gedetineerden zijn die ertoe worden gebracht om de drugspakketjes op te rapen, en die dan ook getroffen worden door de vele tuchtstraffen (die hun rechten beperken en hun detentieschade alleen maar groter maken). Door deze overgooiproblematiek gaat een groot deel van de aandacht van de directie naar tucht ten aanzien van zwakke gedetineerden. De overheid slaagt er niet in deze zwakke gedetineerden binnen de eigen gevangeniswanden te beschermen, en de directie wordt ertoe gebracht zicht te focussen op sanctionering. Van enige rehabilitatie is geen sprake in deze context.

b. Gedetineerden met psychose of andere psychiatrische aandoening

Gedetineerden met een psychose of wanen (of andere psychiatrische aandoening) verblijven soms verschillende dagen in de strafcel in afwachting van hun overplaatsing naar een inrichting waar wel de geschikte psychiatrische zorg geboden kon worden. Uiteraard wordt de gedetineerde gezien door een psychiater in de (straf)cel te Mechelen in afwachting van diens overplaatsing, maar dit volstaat niet en belet niet dat diens situatie schrijnend is. Een snellere overplaatsing naar een geschikte inrichting zou noodzakelijk zijn, maar er lijkt een probleem van beschikbaarheid van de plaatsen te bestaan.

c. Werk

De werkmogelijkheden in de gevangenis blijven te gering. Ook dit blijft een belangrijk werkpunt aangezien het zinledig doorbrengen van de dag de detentieschade vergroot en de gedetineerde enkel verder doet afglijden.

d. Onderwijsaanbod

Het is een oud zeer dat dit aanbod te gering is. Het is niet omdat de gemiddelde verblijfsduur in een arresthuis eerder kort is, dat er geen variabel aanbod aan opleidingen, workshops, infosessies kan aangeboden worden. Ook kortlopende programma's kunnen interessant zijn voor aangehouden, en zijn zelfs van belang in het kader van hun re-integratie. Blijvende aandacht hiervoor in het kader van een menswaardige detentie is essentieel. Ditzelfde schreven we ook reeds in ons verslag van 2021.

e. Gezondheid

De verlening van de reguliere medische zorgen door de gevangenisartsen verloopt doorgaans goed, maar zodra een doorverwijzing naar een specialist noodzakelijk is, loopt het wel eens spaak. Het duurt te lang voordat de gedetineerde een gespecialiseerde arts ontmoet, zelfs in zeer dringende gevallen.

Ook is het niet evident om tandartsen bereid te vinden om de gevangenis op voldoende regelmatige basis te bezoeken. Wanneer de vaste tandarts wegvalt omwille van overmacht,

blijft de directie tevergeefs zoeken. De tandarts wordt onvoldoende begeleid in de selectie van de dringende gevallen. Gezondheidszorg binnen de gevangensmuren is essentieel.

f. Overbevolking en personeelstekort

De gevangenis te Mechelen blijft in al zijn geledingen structureel kampen met een te hoge bevolking in verhouding tot de voorziene capaciteit én een ernstige onderbemanning. De opening van nieuwe gevangenissen zal de personeelsbezetting enkel meer onder druk zetten, en de toekomstige uitvoering van de korte straffen zal de overbevolking verder doen toenemen. Wij vrezen dat alsdan deze situatie geheel onhoudbaar zal worden.

“

3.2. Transversaal thema van het jaar 2023: staking en minimale dienstverlening

De concrete informatie in verband met de stakingen (cijfergegevens + aangeboden regime) wordt consequent en per stakingsdag verzameld op centraal niveau, dit op basis van de informatie die door de directie per gevangenis aan hen wordt overgemaakt. Als CVT houden wij geen eigen logboek bij van de stakingen.

Ingeval een staking had dit in PI Mechelen vooral impact op het aangeboden regime (groepsaanbod Vlaamse Gemeenschap, bezoek, wandeling) en tewerkstelling (sluiting van een aantal werkposten zoals bv het werkhuis).

De stakingen hadden geen impact op het aantal aangeboden (warme) maaltijden, noch op briefwisseling, gezondheidszorg (dagelijkse consultatie van medische dienst zoals op niet-stakingsdagen, medicatiebedeling, aanwezigheid PSD).

Sinds er telefonie op cel is, heeft de staking ook geen impact meer op de mogelijkheid tot telefonisch contact van gedetineerden met de buitenwereld.

De staking had ook geen impact op de kantinebedeling. Desgevallend werd hier nl. tijdig rekening mee gehouden en werd de kantine op een andere dag bedield. Ook de doucheregeling werd maximaal nagestreefd.

Dit alles betekent niet dat de impact gering was. De bovenvermelde impact op het groepsaanbod, het bezoek, de wandeling en de werkposten heeft gigantische nadelen voor de gedetineerden. De weinige momenten van verpozing en afwisseling worden immers ontnomen aan de gedetineerden, die nog meer tijd dan anders in de overbevolkte cel doorbrengen. Daar waar de detentie reeds mensonterend is gelet op de verouderde en de te kleine infrastructuur (een kleine overbevolkte cel zonder aangepast meubilair en sanitair), wordt het dit nog meer in periodes van staking.

4. Het beklagrecht

4.1. Aantal dossiers

In totaal werden 102 dossiers behandeld, waarvan 17 met een zitting in de gevangenis. De afloop van de zaken was als volgt:

- Klachtafstand: 9 dossiers
- Gegrond: 22 dossiers
- Onontvankelijk: 48 dossiers
- Ongegrond: 23 dossiers

4.2. Aard van de dossiers

In de 48 dossiers waarin een klacht onontvankelijk werd verklaard, had de grootste groep geen betrekking op een (individuele) beslissing van de gevangenisdirectie. In een aantal gevallen was de klacht laattijdig.

Tal van klachten betreffen nog altijd sancties in het kader van de overgooiproblematiek. De aanbeveling (zie punt 5) blijft dezelfde.

4.3. Kwalitatieve analyse

a. Klachten versus bemiddeling

Op dit punt is er geen verandering sedert 2022. Het moet echter worden erkend dat er dit jaar echter weinig of geen klachten zijn geweest over situaties die zich leenden tot bemiddeling. Voor klachten over tuchtbeslissingen geldt dit om voor de hand liggende redenen niet.

b. Toegankelijkheid van de procedure

Klachten tegen beslissingen waartegen elders verhaal moet worden gezocht dan bij KC komen nog weinig voor. De voorlichting functioneert dus op dit punt. Het onderscheid tussen een beslissing met individuele weerslag en één met collectieve weerslag is moeilijker. Vermoedelijk is dit inherent aan het systeem.

c. Doorloopsnelheid

Tot en met juni 2023 was de doorlooptijd vrij kort: meestal 2 à 3 weken. In juli 2023 was dit wisselend, vermoedelijk wegens de vakantieperiode. Vanaf augustus tot het einde van het jaar bedroeg de doorloopsnelheid in de meeste gevallen 3 à 4 weken.

De toename van de doorlooptijd van een klacht vanaf haar neerlegging bij de ctrg tot aan de betekening is deels veroorzaakt door een stijging van het aantal klachten, namelijk 102 tegenover 75 in 2022. Daarvan was echter een belangrijk deel (kennelijk) onontvankelijk en dus eenvoudig te behandelen.

Een tweede reden voor de stijging van de doorlooptijd is volgens de KC echter dat de ctrg-juristes gaandeweg de dossiers exhaustiever zijn gaan behandelen met soms ambtshalve opwerpen van discussies. Zie onder.

d. Samenwerking met de ctrg-juristes:

De adviezen waren (en zijn nog steeds) zeer goed onderbouwd.

De ondersteunende juristen zijn er echter toe overgegaan om niet meer alleen advies uit te brengen maar ook de redactie van de ontwerpbeslissing voor hun rekening te nemen, hetgeen ongetwijfeld hun werklast extra heeft doen toenemen. Daarnaast zijn de ontwerpbeslissingen zeer breedvoerig gemotiveerd, mede doordat de zaak telkens zeer exhaustief wordt onderzocht, met inbegrip echter van zaken die niet in discussie waren gebracht en die ook niet ambtshalve moesten worden opgeworpen. De KC merkt op dat dit in sommige gevallen kan wegen op de efficiënte werking van de KC en op de leesbaarheid van de beslissingen, en ook de doorlooptijd verlengt.

De periode vanaf begin 2024 behoort niet tot het bestek van dit verslag, maar duidelijkheidshalve wordt toch opgemerkt dat de hierboven aangehaalde tendens zich in het eerste kwartaal heeft doorgezet, met een beduidend oplopen van de doorlooptijd tot gevolg. Dit dient alleszins te worden bijgestuurd.

e. Camerabeelden

De reeds voor 2022 aangehaalde problematiek blijft bestaan en zonder twijfel zal dit zo blijven totdat een ingrijpende aanpassing aan de infrastructuur wordt doorgevoerd.

Met betwisting over camerabeelden wordt voorzichtig omgesprongen omdat het kan gaan om een poging om de dekking van de camera te achterhalen. Er wordt echter vastgesteld dat betwistingen over camerabeelden niet talrijk zijn aangezien de directie tot staving van een feitenrelaas voornamelijk verwijst naar visuele waarnemingen van PBA's in een RAD en niet zozeer naar camerabeelden.

5. De drie belangrijkste besluiten en aanbevelingen van de CvT voor het jaar 2023

Drie belangrijkste vaststellingen/ belangrijkste lokale problematieken die een impact hebben op het welzijn en het respect voor de menselijke waardigheid van personen in detentie:

- Overbevolking van de gevangenis en personeelstekort in alle geledingen (copy-paste uit verslag 2021 en 2022)
 - Overgooiproblematiek – drugs binnen de gevangenis (copy-paste uit verslag 2021 en 2022)
 - Verouderde infrastructuur (copy-paste uit verslag 2021 en 2022)
 - Aandacht voor de vooraf bestaande psychiatrische toestand van de gedetineerden

Op basis van deze drie vaststelling formuleert de CvT de volgende aanbevelingen :

- Minder bevolking of uitbreiden capaciteit en versterken personeelsformatie (copy-paste uit verslag 2021 en 2022)
- Aanpak problematiek met politie en regie der gebouwen (copy-paste uit verslag 2021 en 2022)
- Vernieuwing infrastructuur (copy-paste uit verslag 2021 en 2022 – douches zijn wel gerenoveerd)
- Meer middelen en mensen ter opvolging van de psychiatrische toestand van gedetineerden, bij binnenkomst en gedurende de detentie

6. Belangrijkste uitdagingen van de CvT en belangrijkste werkdomeinen voor het jaar 2024

Ook hier past een herneming van het jaarverslag van 2021, waarin wij op deze vraag besloten:

“De CvT vermeldt als grootste uitdaging voor 2023 het opvolgen van bovenvermelde structurele problemen. De oplossing hiervan ligt niet in handen van de CvT.”

Daarnaast past ook een herneming van het jaarverslag van 2022 waarin we stelden:
“Als CvT blijven wij (nagenoeg lijdend) toezien op de dagelijkse en ingrijpende aantasting van de rechten van de gedetineerden zoals verankerd in het EVRM, de Grondwet en de Basisakte, ook al doet de directie wat zij binnen haar mogelijkheden kan.

*De aantasting is (onder meer) het gevolg van de verouderde leefomstandigheden, de overgooiproblematiek, de frequente stakingen, het te gering werk- en onderwijsaanbod, (...)
Daarnaast stellen we ook vast dat het detentieregime aan alle gedetineerden hetzelfde detentieregime moet verschaffen, gelet op de infrastructuur. Enkel de 10 gedetineerden in*

vleugel C kennen een aangepast regime waarbij overdag hun celdeur openblijft. Anno 2022 is het aangewezen dat er meer differentiatie geboden kan worden.

Schijnbaar lijdt het aankaarten van deze aantasting van de rechten van allerzwaksten, onder meer in de jaarverslaggeving, niet tot enige substantiële verbetering voor wat betreft de gedetineerden te Mechelen. "

Dit jaar voegen we daaraan nog toe dat er nood is aan meer mensen en middelen om te kunnen omgaan met gedetineerden met een psychiatrische problematiek, die reeds vooraf reeds precair is, alsook dat er meer gestreefd zou moeten worden naar een onmiddellijke plaatsing in een inrichting met psychiatrische annex (veeleer dan een overplaatsing nadien).